

Abstrakt

Chaluhy rodu *Fucus* jsou klíčovými druhy jinak druhově chudého Baltského moře, v němž vytváří porosty zvané belty. Rozšíření druhů rodu *Fucus* je limitováno sníženou salinitou brakické vody, na niž se baltské populace dokázaly adaptovat. Rod *Fucus* je znám svou vysokou fenotypovou plasticitou a absencí pevných reprodukčních bariér, což komplikuje studium jeho recentní radiace. K recentní speciaci baltského endemického *F. radicans* došlo z lokálně adaptovaných populací *F. vesiculosus* zřejmě dvakrát nezávisle na sobě před 2 500–400 lety.

Baltské moře je největší brakický ekosystém. Je charakterizováno výrazným gradientem salinity v rozmezí od 1,2 do 30,2 ‰. Vlévá se do něj přes 200 řek a k výměně vody s oceánem dochází pouze přes systém mělkých Dánských úžin. Od 70. let 20. století byl pozorován ústup i lokální extinkce fukusových beltů v důsledku eutrofizace Baltského moře. Kvůli dlouhé době zdržení vody se živiny se v baltské vodě kumulují.

V reakci na zhoršující se situaci byla roku 1974 spolu s ustanovením Helsinské komise podepsána mezinárodní úmluva o ochraně oblasti Baltského moře. Ústup fukusových beltů však nadále pokračuje a schopnost přirozené obnovy je limitovaná. Zvýšenou sedimentací způsobenou eutrofizací na mnoha lokalitách došlo ke ztrátě substrátu a kolonizaci oportunistickými vláknitými řasami, čímž je možnost rekolonizace populací rodu *Fucus* dále omezena.

Klíčová slova: Baltské moře, eutrofizace, salinita, fylogeneze, belt, *Fucus*, *Fucus radicans*